

СПАДКОЄМЦІ ГОСПІТАЛЬЄРІВ НА СТОРОЖІ ЗДОРОВ'Я ТА ЖИТТЯ (до 135-річчя служби швидкої медичної допомоги в Україні)

Дудка П.Ф., Тарченко І.П., Добрянський Д.В., Резнікова Н.М.

*Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, Київ, Україна
ddobr@meta.ua*

Рецензенти: проф. Васильєва І.В., проф. Попов М.В.

Анотація. Стаття описує історію швидкої медичної допомоги, починаючи з Середньовіччя, коли в Єрусалимі було відкрито шпиталь, де монахи доглядали за хворими та пораненими паломниками. Їх називали госпітальєрами. Це був прототип майбутньої служби швидкої медичної допомоги.

Перша станція швидкої допомоги у світі була заснована у Відні в 1881, після великої пожежі у театрі комічної опери у Відні.

Одна із перших в Російській імперії станцій швидкої медичної допомоги почала працювати 29 квітня 1903р. в Одесі.

Служба швидкої медичної допомоги в Києві почала працювати у 1881, коли за ініціативи Товариства київських лікарів був організований Гурток лікарів з метою лікарських чергувань. У 1884 було засновано Товариство швидкої медичної допомоги, а Статут організації було схвалено Міністерством закордонних справ. Першим керівником Товариства був майор В. Проценко.

Організація функціонувала завдяки меценатській допомозі таких осіб, як Л.І. Бродський, брати Терещенко, С.С. Могиловцева, подружжя Попових та інших.

Перші спеціалізовані команди швидкої допомоги почали працювати у довоєнні роки: у 1932 було створено першу акушерську команду, у 1934 – першу педіатричну.

У 1960 р. Київська станція швидкої допомоги набула статусу Республіканської, а з 1965 стала Всесоюзною школою підвищення кваліфікації.

Відкриття музею було присвячено 100-річному ювілею станції. Це була виставка, що зображувала історію станції та цікаві факти з життя працівників станції.

На сьогодні Станція швидкої медичної допомоги в Києві працевлаштовує багато кваліфікованих спеціалістів. Вона володіє автопарком найшвидших автомобілів, великим госпіталем на Братиславській вулиці та мережею підстанцій, побудованих багато років тому, які все ще функціонують. Все це забезпечує вчасну та висококваліфіковану медичну допомогу людям.

Ключові слова: госпітальєри, історія медицини, швидка медична допомога.

Мчать вулицями міста машини з коротким сполученням цифр – 103. Мерехтять яскраві волошкові вогники, розривають повітря сирени, начебто волаючи: «Тривога! Тривога!» Ці сирени і тривожні вогні на коротку мить відривають нас від примар особистого сьогодення, нагадуючи: все те, що нас оточує – ілюзія, яка може зникнути кожної миті. І в цих сиренах, в стрімкому русі білих машин з синіми волошками, серед різнокольорового автопотоків є щось дуже справжнє. Можливо, це єдина реальність у лабіринті нашого життя, яка потребує допомоги.

Перша медична допомога – це служба, знайома у всьому світі, яка пройшла в своєму розвитку довгий шлях. Історія свідчить про те, що ще в давні часи єгипетські жерці надавали швидку допомогу при переломах кінцівок, накладаючи для іммобілізації пальмове листя. Знаменитий лікар Гіппократ описував способи невідкладної допомоги при вивихах, переломах та інших травматичних ушкодженнях.

В епоху Середньовіччя з'являються перші письмові згадки про створення служби, яка

надавала медичну допомогу пораненим та хворим воїнам – християнам, коли точилася запекла війна між хрестоносцями та військами лідера мусульман султана Саладіна. Саме тоді, на Сході, з'явився прототип майбутньої служби швидкої допомоги в світі.

У середині XI століття – за різними джерелами, в 1048 р. чи 1070 р., один з купців італійського приморського міста-республіки Амальфі, що знаходився на півдні Неаполя, отримав дозвіл на відкриття в Єрусалимі, недалеко від місця Гроба Господнього, госпіталю. Цього купця звали Мауро, і своїй лікарні він надав ім'я Іоанна Хрестителя.

Незабаром тут зібралось невелике братство ченців, яке доглядало за хворими та пораненими паломниками, які приїжджали з Європи. А сам госпіталь перетворився на великий монастир з лікарнями, церквою святої Марії Латинської і каплицею святої Марії Магдаліни.

Згодом тут побудували церкву в ім'я святого Іоанна Хрестителя і новий великий госпіталь. Перших братів-ченців стали називати госпітальєрами, або іоннітами (рис. 1). В 1099 р. братство іоаннітів було перетворено в орден,

який очолив Жерар де Торн. 15 лютого 1113 р. Римський папа Пасхалій XI офіційно визнав Орден Госпітальєрів, який називався Орденем вершників госпіталю святого Іоанна Єрусалимського.

Члени Ордену доглядали за хворими та пораненими, а з першої половини XII сторіччя почали брати участь у війнах з мусульманськими державами – Ліваном, Сирією, Палестиною – і охороняти паломників, які прибували в Палестину. Братство стало приймати у свої члени лицарів, зобов'язуючи їх захищати паломників у дорозі.

Рис 1. Члени ордену Госпітальєрів.

Паломники з Європи під час подорожі до святих місць забезпечувалися лікуванням, житлом, їжею, охороною. Іоанніти ховали померлих і допомагали звільняти хрестоносців з мусульманського полону.

В 1120 р. римський папа Каліст II затвердив «Правила Ордену іоаннітів», складені першим магістром ордену Раймондом де Пюї. У герб, печатку і прапор – штандарт ордену – було включено зображення білого восьмиконечного хреста на

червоному полі, що символізувало бездоганність лицарської честі на кривавому полі війни [2, 6]. Хрест тлумачився як символ християнських чеснот (розсудливості, справедливості, сили духу, стриманості), а вісім його кутів – вісім кращих якостей християнина: віри, милосердя, правди, справедливості, безгрішності, смиренності, ширості, терпіння (рис. 1).

Першу в світі станцію швидкої медичної допомоги (ШМД) було започатковано у Відні у 1881 р., після великої пожежі у Віденському театрі комічної опери [9].

На початку 20 ст. станції ШМД були відкриті в Україні: Одесі, Харкові, Києві. В Одесі розпочала роботу одна з перших (тоді в Російській імперії) станцій швидкої допомоги 29 квітня 1903 р.

Зародження швидкої медичної допомоги в Києві можна віднести до 1881 р. На той час стаціонарну медичну допомогу надавали в університетських, приватних або відомчих клініках.

За ініціативи Товариства київських лікарів, був організований Гурток лікарів з метою лікарських чергувань. В 1881 р. почесний член цієї організації, професор Юлій Іванович Мазон (у 1870-1883 рр. він очолював київське відділення Товариства Червоного Хреста) запропонував відкрити в місті станцію швидкої медичної допомоги. Незабаром перша станція відчинила свої двері. Вона розмістилася на вул. Хрещатик, 18 – на третьому поверсі того ж самого будинку, де засідала Міська Дума (рис. 2). Тут на добровільних засадах працювали до двадцяти лікарів. Діяльність пункту мала характер здебільшого філантропічний. Допомога при нещасних випадках і травмах надавалася безкоштовно, а за виїзди треба було платити [1, 7].

Поступово кількість звернень по допомогу збільшувалася, і через деякий час пункт швидкої допомоги був уже не в змозі задовольнити зростаючі

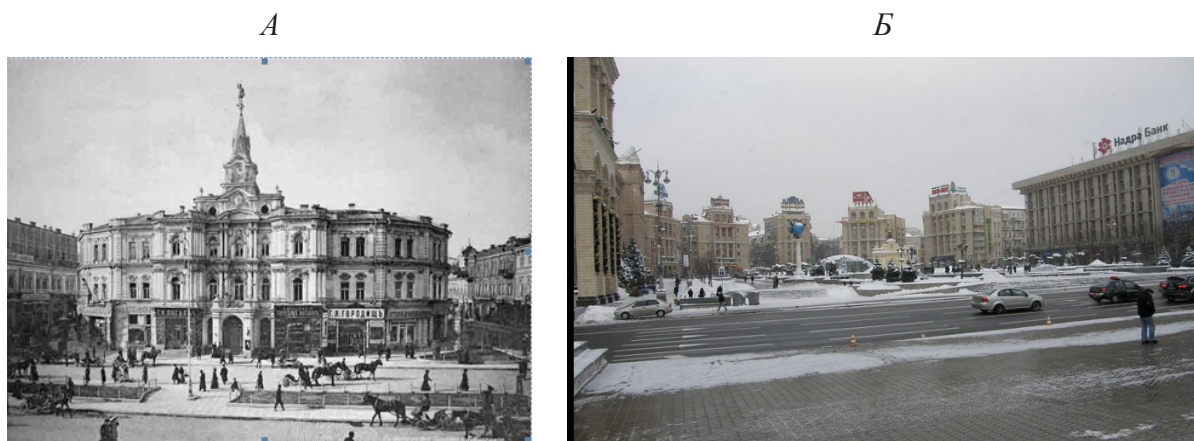

Рис. 2. Будинок Міської Думи на вул. Хрещатик, 18; світлина 1883 р. (А); Площа Незалежності на місці колишньої Міської Думи; фото 2016 р. (Б).

потреби киян. Крім того, деякі лікарі відмовлялися від неприбуткових викликів, а інші звільнялися.

Отже, в місті назріла проблема організації повноцінної служби. Тому у 1884 р. було створене Товариство швидкої медичної допомоги, яке мало свій статут, затверджений Міністерством внутрішніх справ. Першим головою правління був міський голова В.М. Проценко [7].

До нової організації увійшли засновники, покровителі, почесні, довічні та дійсні члени і, власне, працівники: професори університету Конрад Вагнер, Володимир Високович, Микола Оболенський, Іван Сікорський, Карл Трітшель, інженер Артур Абрагамсон, цукрозаводчик Лев Бродський, актор і режисер Микола Соловцов та інші [5, 8].

Товариство доклало чимало зусиль до того, щоб 30 червня 1902 р. почала працювати Київська

станція швидкої медичної (спочатку рятувальної) допомоги. Функціонувала вона на кошти, зібрані на благодійних вечорах, пожертвування та асигнування Київської міської думи. Ініціатором відкриття станції швидкої медичної допомоги був громадський діяч професор Казимир Модзелевський. Розміщувалася ця служба в тісних і непридатних приміщеннях будинку по вул. Пирогова, 6 (будинку не зберігся) (рис. 3).

В будинку на Пирогова, 6 були обладнані приймальня, кімната для чергових лікарів, перев'язувальна, амбулаторія, аптека, канцелярія та інші приміщення (рис. 4).

Першим завідувачем був лікар Є.Ф. Гнус [4, 10]. У день відкриття станція мала у своєму розпорядженні дві австрійські кінні карети, придбані на пожертви відомих меценатів М.А. Терещенка, А.А.

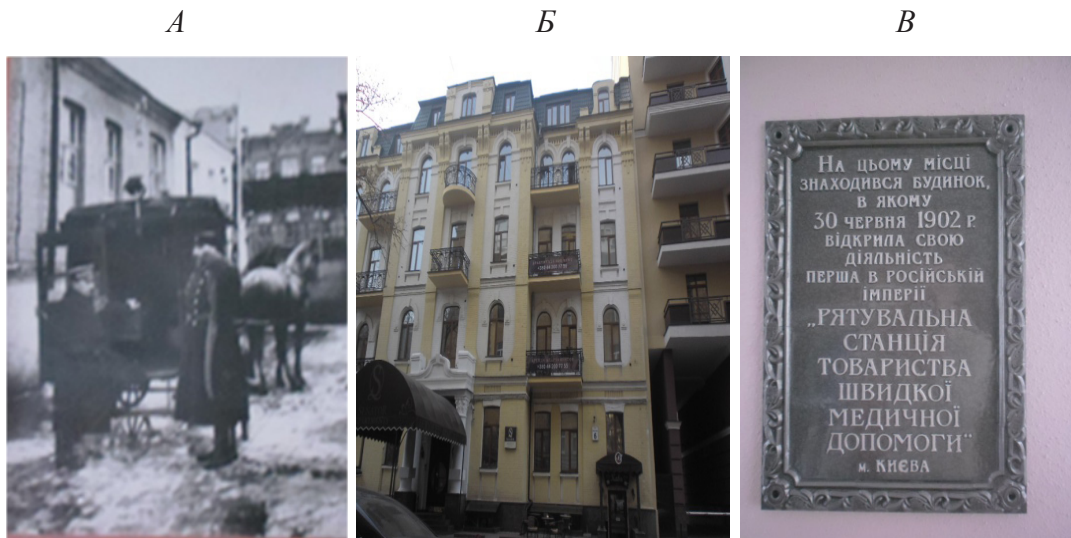

Рис. 3. Лікар рятувальної станції на вул. Пирогова, 6 віддає рапорт про готовність до роботи; фото 1902 р. (А); будинок на вул. Пирогова, 6, побудований на місці зруйнованої першої станції ШМД у м. Києві, яка функціонувала у 1902-1907 рр; фото 2016 (Б); пам'ятна дощечка на будинку (В);

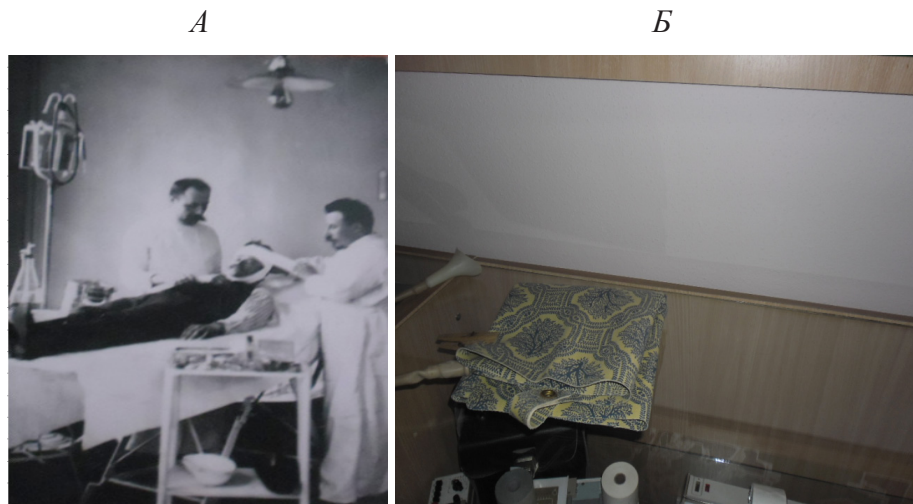

Рис. 4. Амбулаторія рятувальної станції на вул. Пирогова, 6 (А); киснева подушка (Б). Фото 1902 р.

Абрамсона, В.В. Контовта. Управляли каретами київські велосипедисти-любители (рис. 5). Для виїздів придбали 6 коней. Кожна карета була укомплектована двома сундучками: в одній зберігалися хірургічний інструментарій, перев'язувальні матеріали, ліки, в іншій – протиотруйні засоби. Карети були також оснащені подушкою з киснем, підголовником, ношами, тощо. У разі масових травм на станції зберігалися для кожної карети перев'язувальні матеріали, факели, пожежні маски, шини. У 1909 р. друга Київська біржова артіль подарувала станції карету-ландо для перевезення хворих пасажирів із залізничного вокзалу в місто [7].

Рис. 5. Карета швидкої допомоги. Світлина кінця 19 – початку 20 ст.

В аптеці станції був запас лікарських засобів, шафа для дезінфекції формаліном, автоклав, сухий стерилізатор. Штат станції тоді складався з докторського персоналу (завідувача і 8 чергових лікарів), 5 санітарів, 3 візників, двірника, кур'єра і економа. Щодня з 9 ранку до 23 вечора чергували два лікарі.

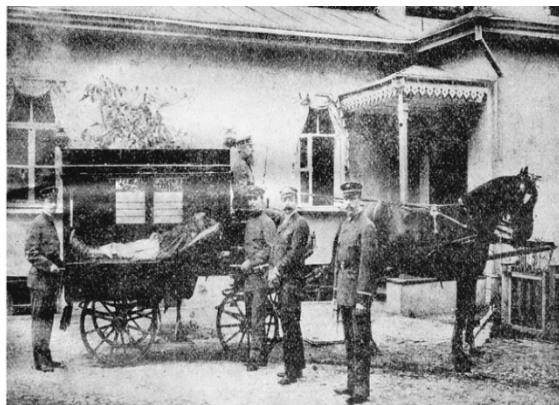
Вночі залишався чергувати один лікар. Постійно при будь-якій погоді напоготові стояла запряжена кіньми одна карета, яка через 1-2 хвилини після звернення з проханням про допомогу виїжджала на виклик, а її місце відразу займала інша карета (рис. 6). У випадках виникнення пожеж з великою кількістю потерпілих залучалися додаткові медичні засоби та скликався весь персонал станції. Протягом 6 місяців 1902 р. станція виконала 2006 виїздів.

Згідно зі статутом, Товариство мало на меті надавати безкоштовну невідкладну допомогу в нещасних випадках і при раптових захворюваннях, що траплялися на вулицях міста Києва, в усіх публічних місцях, на фабриках, заводах, залізницях в межах м. Києва, а також надавати таку допомогу і мешканцям приватних осель, але тільки у разі реальної загрози життю хворого. В інших випадках послугами рятувальної станції можна було скористатися за плату (до 10 руб. за перевезення), але інфекційних хворих не обслуговували взагалі. Цікавим було ще одне правило: щоб доставити на станцію постраждалого, потрібно було покликати постового городского або чергового двірника, які повинні були відвозити хворого на станцію швидкої допомоги, від чого вони не мали права відмовитись [5, 8].

Станція користувалася все більшою популярністю у жителів міста, але коштів для її функціонування бракувало. Для підтримки роботи проводилися благодійні вистави, видавалися календарі, довідкові та адресні книги, випускалися художні марки, листівки. Був створений Дамський комітет, який організував бали, вечори *Cabaret*, кошти від яких йшли на потреби станції швидкої допомоги [7].

Фінансові справи поліпшувалися завдяки допомогі знаменитих філантропів Л.І. Бродського, братів Терещенків, С.С. Могильовцева, подружжя

А

Б

Рис. 6. Кінна карета рятувальної станції на вул. Пирогова, 6 (А); екіпажі (Б). Фото 1902 р.

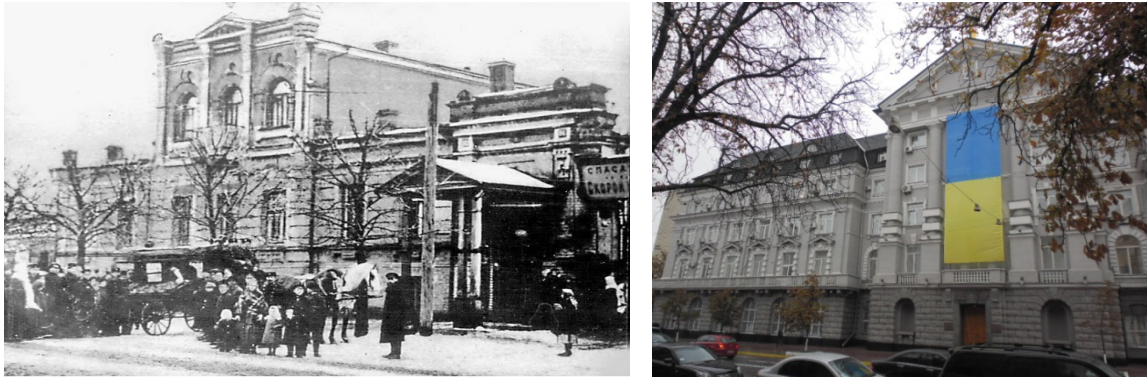

Рис. 7. Станція ШМД на вул. Володимирській, 33; світлина 1907-1912 рр. (А); зараз на цьому місці знаходиться будівля управління СБУ; фото 2014 р. (Б).

Попових та ін. Це дало можливість придбати садибу по вулиці Володимирська, 33 (рис. 7), куди у 1907 р. станція переїхала з приміщень по вул. Пирогова, 6. Садиба належала професору – акушеру Георгію Рейну.

Пан Рейн тривалий час працював у Київському університеті св. Володимира, але згодом був переведений до Петербургу. Свою садибу в Києві передав у розпорядження Товариства швидкої допомоги [5, 8].

Але довго затриматися тут персонал не зміг, земельна ділянка була мала. Тому, в 1913 р. її обміняли на садибу по вул. Рейтарській, 22. Тимчасово станція перебазувалася на вул. Ново-Павлівську (сьогодні – Юрія Коцюбинського). Почалося будівництво нової станції швидкої медичної допомоги.

На кращий фасад лікарні оголосили конкурс. Переміг проект відомого Київського зодчого Йосипа Зекцера, витриманий в дусі флорентійського ренесансу. Тонко промальований фасад був прикрашений ліліями – символом Флоренції, а також

шестикутними зірками, які в той час слугували поширеною емблемою швидкої допомоги [3]. На першому поверсі передбачалося 15 приміщень для лікарів, прийому хворих, аптеки та інших службових потреб. Проектування й будівництво було здійснено в 1912-1914 рр. (рис. 8).

Між іншим, в бетонній огорожі центрального балкона будівлі на вул. Рейтарській, 22 тривалий час можна було побачити прорізані літери, що склалися у назву Товариства Швидкої медичної допомоги. Але до нинішнього часу цей напис утрачено. Та й сама чудова будівля лікарні (що давно вже не належить службі швидкої допомоги), на жаль, уже не один рік чекає на ремонт.

У 1913 р. Товариство придбало на пожертвування 4 автомобілі (рис. 9) і звернулося до Міської Думи з проханням зобов'язати всі екіпажі в місті звільняти дорогу автомобілям і каретам швидкої допомоги (раніше це стосувалося тільки пожежних команд).

Почалася перша світова війна, і 29 серпня 1914 р. в головному корпусі станції відкрився хірургічний

А

Б

Рис. 8. Будинок швидкої медичної допомоги по вул. Рейтарській, 22 (А); пам'ятна табличка на будинку (Б). Фото 2015 р.

Б

Рис. 9. Перший автомобіль ШМД в м. Києві, вул. Рейтарська, 22 (А); реклама Київської станції ШМД (Б). Фото початку 20 ст.

А

Б

Рис. 10. Бригада ШМД на ношах привезла хворого до станції ШМД на вул. Рейтарська, 22 (А); первинна обробка рани потерпілого в перев'язувальній кімнаті (Б). Фото початку 20 ст.

лазарет (рис. 10). На заміну головного корпусу Товариству дали безпроцентний кредит на 25 років в розмірі 100 тис. карб. Але станція так і продовжувала працювати у флігелі по вул. Рейтарській, 22 [7].

У воєнний час на станцію були покладені додаткові завдання по перевезенню поранених з вагонів санітарних летючок. В роки громадянської війни, під час вуличних боїв у місті, медичні працівники станції активно надавали медичну допомогу всім пораненим (рис. 11).

Незважаючи на розруху, безробіття, голод та відсутність належного фінансування, швидка допомога в м. Києві продовжувала функціонувати. У 1919 р. був опублікований декрет про націоналізацію станції швидкої допомоги, але фінансування лишалося мізерним. У зв'язку з цим Губвиконком у 1923 р. дозволив збирати пожертви серед киян і підприємств на підтримку швидкої допомоги, а також здійснювати платне перевезення хворих.

Популярність швидкої допомоги постійно зростала. Якщо в 1924 р. було виконано 6,3 тис.

виїздів, то в 1933 р. – вже 16,5 тис.

Згодом справа швидкої медичної допомоги перейшла в державні руки. Перші спеціалізовані бригади почали функціонувати ще в довоєнні роки: у 1932 р. створили першу акушерську бригаду, у 1934 р. – першу педіатричну.

У 1940 р. на станції щодоби виїжджали 18 бригад швидкої допомоги, працювало 270 чоловік, з яких 49 були лікарями. В цей останній передвоєнний рік було виконано 53,8 тис. виїздів (рис. 12).

У період німецько-фашистської окупації станція ШМД не працювала. Обладнання, майно, апаратура, майстерні, документація – все було розграбовано або знищено. Вціліли тільки приміщення. Після звільнення Києва в 1943 р. станція відновила свою роботу. Близько 100 осіб персоналу загинули під час війни. Все потрібно було починати спочатку. Отримали лише один вантажний автомобіль і один візок. Лікарі ходили на виклики, в основному, пішки. Штат станції складався всього з 9 чоловік. Власними силами колектив відновив приміщення,

А

Б

Рис. 11. Кімната виїзних лікарів (А); надання допомоги потерпілому (Б) Фото 1921 р.

А

Б

Рис. 12. Перев'язувальна кімната (А); центральна диспетчерська станція ШМД (Б) на вул. Рейтарська, 22.

майстерні та гараж.

У 1945-1946 рр. станція отримала 11 вантажних автомобілів. З 1948 р. почали надходити санітарні автомобілі ГАЗ-АА, а з 1953 р. – легкові ЗІМ і ЗІС. У цей непростий для київської станції час, у 1948 р. колектив очолила Наталія Андріївна Ленгауер

(рис. 13). Під її керівництвом станція перетворилася на передовий медичний заклад не тільки в Києві, а й в усьому колишньому Радянському Союзі.

З 1960 р. київська станція швидкої допомоги стає Республіканською, а з 1965 р. – Всесоюзною школою передового досвіду. У 1963 р. для неї побудували

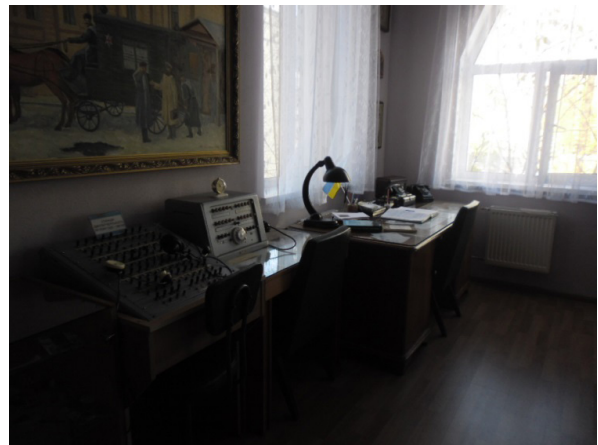

Рис. 13. Ленгауер Н.А. в перші дні на посаді головного лікаря станції ШМД м. Києва (А); кабінет головного лікаря (Б). Фото 1948 р.

А

Б

Рис. 14. Будинок швидкої допомоги по вул. Б. Хмельницького, 37-б у 60-ті роки (А); будівля після реконструкції у 2016 р (Б).

нове приміщення на вул. Б. Хмельницького, 37-б (колишня вул. Леніна) (рис. 14).

З 1989 р. Київську міську станцію ШМД очолює заслужений лікар України Вершигора Анатолій Васильович. Під його керівництвом приміщення станції ШМД було реконструйоване, диспетчерська зала обладнана найсучаснішою апаратурою. В приміщенні станції з нагоди 100-річного ювілею відкрився музей, експозиція якого розповідає про історичне минуле станції (рис. 15).

Сьогодні служба швидкої медичної допомоги м. Києва має великий загін фахівців, для неї створили цілий парк дійсно швидких «карет», збудували велику лікарню на вулиці Братиславській, 3 та мережу підстанцій.

Автори статті висловлюють велику подяку головному лікарю Центру екстренної медичної допомоги та медицини катастроф, заслуженому лікарю України Вершигорі Анатолію Васильовичу за дозвіл працювати в музеї станції швидкої допомоги, користуватися історичними матеріалами,

експозиціями музею, за увагу до студентів стоматологічного факультету, братам Андрію та Миколі Горохам, які приймали участь в підготовці до створення цього матеріалу. Особлива подяка ветерану станції швидкої допомоги, розпоряднику музею Костіну Денису Пилиповичу за розуміння та допомогу в процесі роботи в музеї.

Конфлікт інтересів. Автори заявляють, що не мають конфлікту інтересів, який може сприйматися таким, що може завдати шкоди неупередженості статті.

Джерела фінансування. Ця стаття не отримала фінансової підтримки від державної, громадської або комерційної організації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Будинок Київської Думи [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.uk.wikipedia.org/wiki/Будинок-Київської-думи#/media/File:Dum_sq7.

А

Б

В

Рис. 15. Центр екстренної медичної допомоги та медицини катастроф на вул. Б. Хмельницького, 37-б: диспетчерська зала (А), музей станції ШМД (Б), кімната з експозиціями музею (В). Фото 2016 р.

2. Госпитальеры [Электронный ресурс]. Режим доступа: www.ru.rfwiki.org/wiki/Госпитальеры
3. Зекцер Иосиф Абрамович [Электронный ресурс] Режим доступа: [www.ru.wikipedia.org/wiki/Зекцер Иосиф Абрамович](http://www.ru.wikipedia.org/wiki/Зекцер_Иосиф_Абрамович).
4. Кальницкий М. Карету мне [Электронный ресурс] / М. Кальницкий // Режим доступа: www.interestny.kiev.ua/karetu-mne/
5. Кальницкий М. Швидка медична допомога в Києві [Электронный ресурс] / М. Кальницкий // Вечірній Київ. – 14.08.2012. – № 77 (18969). Режим доступа: www.eveningkiev.com/ua/18969/art/1349941890.html
6. Католики-госпитальеры [Электронный ресурс]. Режим доступа: www.hrono.ru/religia/katolik/gospital.php
7. Київській міській станції швидкої допомоги – 100 років [Текст] / А.В. Вершигора, Л.І. Городченко, В.Т. Єригіна [та ін.] // К.: Основа, 2002. – 56 с.
8. Ковалинский В. Юбилей Скорой [Электронный ресурс]. <https://www.interestny.kiev.ua/yubiley-skoroy/>
9. Коган Н.Н. История скорой помощи [Электронный ресурс] / Н.Н. Коган // Режим доступа: www.science-techno.ru/nt/article/istoriya-“skoroipomoshchi”.
10. Тоцкий О. Будни скорой помощи [Электронный ресурс] / О. Тоцкий // Режим доступа: www.tov-tob.livejournal.com/80598.html

Отримано 01.03.2016

НАСЛЕДНИКИ ГОСПИТАЛЬЕРОВ НА СТРАЖЕ ЗДОРОВЬЯ И ЖИЗНИ (к 135-летию службы скорой медицинской помощи в Украине)

Дудка П.Ф., Тарченко И.П., Добрянский Д.В., Резникова Н.М.

Национальный медицинский университет имени О.О. Богомольца, Киев, Украина

Аннотация. Статья описывает историю скорой медицинской помощи, начиная со Средневековья, когда в Иерусалиме был открыт госпиталь, где монахи ухаживали за больными и ранеными паломниками. Их называли госпитальерами. Это был прототип будущей службы скорой медицинской помощи.

Первая станция скорой помощи в мире была основана в Вене в 1881 году, после большого пожара в театре комической оперы в Вене.

Одна из первых в Российской империи станций скорой медицинской помощи начала работать 29 апреля 1903г. в Одессе.

Служба скорой медицинской помощи в Киеве начала работать в 1881 году, когда по инициативе Общества киевских врачей был организован Кружок врачей с целью врачебных дежурств. В 1884 было основано Общество скорой медицинской помощи, а Устав организации был одобрен Министерством иностранных дел. Первым руководителем Общества был майор В. Проценко.

Организация функционировала благодаря меценатской помощи таких лиц, как Л.И. Бродский, братья Терещенко, С.С. Могиловцева, супруги Поповы и других.

Первые специализированные команды скорой помощи начали работать в довоенные годы: в 1932 была создана первая акушерская команда, в 1934 – первая педиатрическая.

В 1960 г. Киевская станция скорой помощи приобрела статус Республиканской, а с 1965 стала Всесоюзной школой повышения квалификации.

Открытие музея было приурочено к 100-летию юбилею станции. Это была выставка, которая изображала историю станции и интересные факты из жизни работников станции.

На сегодня Станция скорой медицинской помощи в Киеве трудоустраивает много квалифицированных специалистов. Она владеет автопарком самых быстрых автомобилей, большим госпиталем на Братиславской улице и сетью подстанций, построенных много лет назад, которые все еще функционируют. Все это обеспечивает своевременную и высококвалифицированную медицинскую помощь людям.

Ключевые слова: госпитальеры, история медицины, скорая медицинская помощь.

SUCCESSORS OF HOSPITALLERS GUARDING HUMAN LIFE AND HEALTH

Dudka P.F., Tarchenko I.P., Dobrianskiy D.V., Reznikova N.M.

O.O. Bohomolets National Medical University, Kyiv, Ukraine

Summary. The article describes history of emergency medical service since the Middle Ages, when in Jerusalem the hospital, where monks cared for the sick and wounded pilgrims, was opened. They were called Hospitallers. The prototype of the future emergency medical service (EMS) appeared at that time in the East.

The first emergency station in the world was founded in Vienna in 1881, after the huge fire at the Vienna Theatre of comic opera.

One of the first (in the Russian Empire at that moment) emergency stations started to operate in April 29, 1903 in Odessa.

The emergency medical service in Kyiv originated in 1881, when after the initiative of Kyiv Society of Doctors, The Club of Doctors for Medical Duty was organized. In 1884 The Society of Emergency Medical Service, with its regulations approved by the Ministry of Internal Affairs, was founded. The first chief of the Society was Mayor V. Protsenko.

The organization functioned due to the financial participation of famous philanthropists L. I. Brodsky, brothers Tereshchenko, S. S. Mohylytseva, the Popovs couple and others.

The first specialized teams began to operate in the pre-war years: in 1932, the first obstetric team was created, and in 1934 – the first pediatric one.

In 1960 Kyiv emergency station became the Republican, and since 1965 it has become the All-Union School of Advanced Experience.

The museum opening was dedicated to its 100th anniversary, it has the exhibition depicting history of the station and interesting facts from work of its employees.

Nowadays the Emergency Medical Service in Kyiv employs many qualified specialists. It possesses the car park of fast “ambulance vehicles” as well as a great hospital in Bratyslavska Street and network of sub-stations built many years ago, still functioning. All these items provide for timely and highly qualified medical care for people.

Key words: hospitallers, history of medicine, emergency medical assistance